

Luonnos 16.6.2014

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annettua lakia sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia.

Yleisen tietoverkon kautta käytettävissä olevaan palvelujärjestelmään lisättäisiin työntekijäliittymä, jonka avulla palvelun käyttäjänä toimiva pientyönantaja voisi antaa järjestelmään tunnistautuneelle työntekijälle taikka työ- tai käyttökorvauksen saajalle laissa määriteltyjä palvelussuhteeseen liittyviä tietoja. Työntekijä voisi vastaavasti antaa tietoja palvelua käyttävälle työnantajalle.

Työntekijäliittymän avulla voitaisiin antaa ennakonpidätyksen toimittamiseen, palkan ja matkakorvausten laskentaan ja työaikoihin liittyviä tietoja. Lisäksi järjestelmän avulla

voitaisiin toteuttaa rekisteröidyn omien tietojen tarkastusoikeus.

Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia muutettaisiin siten, että Verohallinto voisi salassapitosäännösten estämättä siirtää palvelujärjestelmään palkan sekä työ- ja käyttökorvausten ennakonpidätyksen muutosta koskevat tiedot, eli muutosverokorttitiedot. Palveluun tunnistautunut työntekijä taikka työ- tai käyttökorvauksen saaja voisi antaa palvelujärjestelmässä ennakonpidätyksen toimittamista varten tarvittavat tietonsa palvelun käyttäjänä toimivalle pientyönantajalle.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2014.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Laki pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalkkajärjestelmästä (658/2004) tuli voimaan valtioneuvon asetuksella (75/2006) säädettyinä ajankohtana 1 päivänä helmikuuta 2006. Yleisen tietoverkon kautta käytettävissä olevan pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmän avulla kotitaloudet ja muut pientyönantajat voivat hoitaa palkan ja muun vastaavan suorituksen maksuun liittyvät työnantajavelvoitteet yhden palvelun kautta.

Palvelujärjestelmän avulla hoidettavista tehtävistä säädetään lain 2 §:n 1 ja 2 momentissa. Pientyönantaja voi palvelujärjestelmän avulla hoitaa muun muassa työnantajasuoritukset ja ennakonpidätykset, jotka liittyvät palkan tai vastaavan suorituksen maksuun. Järjestelmän avulla työnantaja voi hoitaa lakisääteiseen työeläkevakuutusjärjestelmään liittyvät maksut ja ilmoitukset sekä työttömyysvakuutusjärjestelmään liittyvät ilmoitukset. Työnantaja voi palvelujärjestelmän avulla laskea palkan ja saada palvelusta tarvittavat tiedot palkka- ja työaikakirjanpitoa varten. Järjestelmän avulla voidaan hoitaa myös palkasta ulosotettavan osan pidättäminen ja maksaminen.

Verohallinnolla on lain 2 §:n 4 momentin nojalla valtuus rajoittaa palvelujärjestelmän avulla hoidettavia tehtäviä, jos palvelujärjestelmän tekninen toteuttaminen, tehtävistä aiheutuvat kustannukset tai sopimusosapuolten mukaantulo tai poisjäänti sitä edellyttää. Palvelujärjestelmän avulla ei voi tällä hetkellä hoitaa esimerkiksi niitä laissa mainittuja työnantajavelvoitteita, jotka liittyvät lakisääteiseen tapaturmavakuutusjärjestelmään tai yleissitoviin työehtosopimuksiin sisältyvään työntekijän ryhmähenkivakuuttamiseen. Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kanssa on käyty neuvotteluja yhteistoimintasopimuksesta, jolla pyritään parantamaan palvelujärjestelmän kattavuutta sekä helpottamaan palvelujärjestelmää käyttävän pientyönantajan lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen liittyvien velvoitteiden hoitamista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, mitä muita laissa säädettyihin työnantajasuorituksiin liittyviin velvoitteisiin rinnas-

tettavia tehtäviä järjestelmän avulla voidaan hoitaa. Edellytyksenä on, että työnantajille tulee uusia vastaavia velvoitteita tai työnantajavelvoitteet järjestelmän kannalta olennaisesti muuttuvat.

Verohallinnon tehtävänä on ylläpitää pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmää. Verohallinto toimii lain 3 ja 4 §:n nojalla palvelujärjestelmän teknisenä ylläpitäjänä ja huolehtii järjestelmän toimivuudesta sekä tietojärjestelmän ja siihen talletettujen tietojen tietoturvallisuudesta. Palvelujärjestelmään talletetut tiedot ja niistä muodostuva rekisteri eivät ole Verohallinnon määräämisvaltaan kuuluvia viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja eikä Verohallinnolla ole oikeutta käyttää tietoja hyväkseen Verohallinnon tehtävien hoitamisessa. Verohallinto ei voi myöskään luovuttaa tietoja ilman palvelun käyttäjän antamaa suostumusta. Verohallinnon palveluksessa oleva tai toimeksiannosta toimiva on lisäksi salassapitovelvollinen sen suhteen, mitä hän on saanut tietää palvelujärjestelmän teknisen ylläpidon yhteydessä palvelun käyttäjän rekisteriin merkitsemistä tiedoista. Palvelun käyttäjä vastaa järjestelmän avulla ylläpitämänsä rekisterin lainmukaisuudesta. Verohallinto vastaa kuitenkin siitä, että järjestelmän avulla käsiteltävät tiedot ovat henkilötietojen suojaa koskevien säännösten tarkoittamalla tavalla tarpeellisia. Tietojen luovuttamisesta tilastointia varten Tilastokeskukselle on säädetty erikseen tilastolaissa (280/2004).

Tunnistettu palvelujärjestelmän käyttäjä saa nykyisin verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999), jäljempänä *verotietolaki*, 17 §:n 5 momentin nojalla ennakonpidätyksen toimittamisessa tarvittavat verokorttitiedot yksilöimistään verovelvollisista. Järjestelmään siirrettävät ennakonpidätystiedot koskevat vain vanhojen työntekijöiden perusverokorttitietoja, jolloin mahdolliset muutokset ennakonpidätyksessä eivät välity järjestelmään. Ennakonpidätyksen toimittamista varten tarpeelliset tiedot ovat salassa pidettäviä verotietolain 1 ja 4 §:n nojalla. Palvelun käyttäjä on luovutettujen

ennakonpidätystietojen suhteen salassapitovelvollinen julkisuuslain ja verotietolain säännösten nojalla. Pientyönantajaa sitoo lisäksi henkilötietolain (523/1999) 31 §:ssä säädetty vaitiolovelvollisuus.

Pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmän käyttäjinä toimivat kotitaloudet ja pientyönantajat. Palvelujärjestelmällä on laskettu vuosina 2006–2013 palkkoja yhteensä 2,6 miljardia euroa. Palvelussa laskettujen palkkojen määrä kuukaudessa on keskimäärin 63 miljoonaa euroa, ja palkkojen määrä on kasvanut vuosittain. Rekisteröityneitä palvelun käyttäjiä oli maaliskuussa 2014 yhteensä noin 133 000, joista kotitalouksia hieman yli 91 000 ja pientyönantajia 45 000. Kotitalousvähennyksen korottaminen lisänee vuonna 2014 palvelujärjestelmää käyttävien kotitalouksien määrää. Maksuttomalla ja opastavalla palvelulla on tarjottu pientyönantajille mahdollisuus hoitaa lakisääteiset työnantajavelvoitteet helposti ja oikein. Voimassa oleva lain mukainen nykyinen palvelujärjestelmä ei kuitenkaan mahdollista järjestelmän hyödyntämistä pientyönantajan ja työntekijän tai työ- tai käyttökorvauksen saajan välisessä tietojenvaihdossa.

2 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Työnantajalla ja työntekijällä on erilaisia lakisääteisiä velvoitteita antaa palvelusuhteeseen liittyviä tietoja toisilleen. Lakiehdotuksen tavoitteena on kehittää pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmää siten, että pientyönantajan suostumuksella työntekijä tai työ- tai käyttökorvauksen saaja voisi palvelujärjestelmän kautta saada ja antaa palvelusuhteeseen liittyviä tietoja. Palvelujärjestelmään rakennettaisiin niin sanottu työntekijäliittymä, jonka avulla voitaisiin hoitaa laissa määritellyt tehtävät.

Työntekijäliittymän käyttöönotto edellyttäisi aina pientyönantajan suostumusta. Työntekijä tai työ- tai käyttökorvauksen saaja voisi tämän jälkeen käyttää palvelujärjestelmän työntekijäliittymää. Kirjautuminen edellyttäisi aina luotettavaa tunnistautumista. Laissa määriteltäisiin ne tehtävät ja tiedot, joita palvelujärjestelmän työntekijäliittymän avulla voitaisiin hoitaa. Työntekijäliittymän

avulla voitaisiin hoitaa ennakonpidätyksen toimittamiseen, palkan- ja matkakorvausten laskentaan ja työaikoihin liittyvien tietojen antaminen palvelussuhteen toiselle osapuolelle. Lisäksi järjestelmän avulla voitaisiin toteuttaa rekisteröidyn omien tietojen tarkastusoikeus. Työntekijäliittymän avulla tietojen toimittaminen työnantajan ja työntekijän välillä tapahtuisi turvallisesti sähköisesti. Tämä mahdollistaisi muun muassa luopumisen paperisesta verokortista.

Esityksessä ehdotetaan että Verohallinnolle säädettäisiin mahdollisuus siirtää palvelujärjestelmän käyttöön muutosverokorttitiedot. Tiedonluovutus koskisi kaikkia palkkaa ja työ- tai käyttökorvausta varten annettuja muutosverokorttitietoja, koska työsuhteita tai työntekijäkäyttäjiä ei voitaisi etukäteen yksilöidä tai rajata. Tunnistautunut työntekijäkäyttäjä voisi hakea ja valita palvelujärjestelmässä omat verokorttitietonsa ja osoittaa ne edelleen palvelun käyttäjänä toimivalle pientyönantajalle ennakonpidätyksen toimittamista varten. Tietojen siirto verotuksen tietojärjestelmästä palvelujärjestelmään tapahtuisi tietoturvallisesti. Verohallinto vastaisi sekä palvelun tietojärjestelmien että tiedonsiirron tietoturvallisuudesta. Lisäksi Verohallinnon tulisi hävittää palvelujärjestelmään siirretyt tarpeettomat verokorttitiedot vuosittain.

Pientyönantajan rekisteriin talletettavat tiedot ja palvelujärjestelmään siirrettävät verotustiedot ovat henkilötietolaissa tarkoitettuja henkilötietoja. Niitä koskisivat laissa säädetty henkilötietojen, verotustietojen ja palvelujärjestelmän salassapitovelvoitteet. Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa palvelua käyttävän pientyönantajan roolia palvelujärjestelmän avulla pitämänsä rekisterin rekisterinpitäjänä.

3 Esityksen vaikutukset

Pientyönantajien maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmää on kehitetty osana valtiovarainministeriön koordinoimaa Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelmaa, SADe-ohjelmaa. Palvelujärjestelmän kehittäminen on ollut osa SADe-ohjelman Yrityksen palvelut -hanketta, jossa keskeisenä tavoitteena on hallinnollisen taakan vähentäminen.

Työntekijäliittymällä vähennettäisiin pientyönantajan ja työntekijän hallinnollista taakkaa muun muassa siten, että paperisesta muutoverokortin toimittamisesta ja vastaanottamisesta sekä arkistoinnista voitaisiin luopua, kun työntekijä voisi palvelujärjestelmän avulla antaa sähköisesti muutoverokortin tiedot työnantajalle. Samoin pientyönantaja voisi luopua paperisen palkkalaskelman tulostamisesta ja toimittamisesta työntekijälle, jolloin työnantaja säästäisi tulostus- ja postituskulut. Lisäksi työntekijä saisi palkkalaskelmansa sähköisessä muodossa nopeammin käyttöön.

Työntekijä voisi antaa ja korjata palvelujärjestelmässä esimerkiksi yhteys- ja pankkitilitietonsa. Palvelujärjestelmän työntekijäliittymällä mahdollistettaisiin myös se, että tieto voitaisiin tallettaa järjestelmään siellä, missä se syntyy, eli työntekijä voisi raportoida suoritun työn tai työmatkan suoraan palkanlaskentajärjestelmään. Työnantajan ei näin ollen tarvitsisi erillisenä työvaiheena tallettaa tietoa järjestelmään. Työntekijä voisi käyttää jär-

jestelmän kautta henkilötietolaissa säädettyä omien tietojen tarkastusoikeuttaan ja saada nähtäville lain edellyttämät tiedot sähköisesti ja tarvittaessa tulostaa ne itselleen. Työnantajan ei siten tarvitsisi erikseen tulostaa tietoja ja toimittaa niitä työntekijälle.

Muutostyöt ja työntekijäliittymän rakentaminen pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmään ovat kokonaan SADe-ohjelman rahoittamia. Verohallinnolle muutoverokorttitietojen luovuttamisesta aiheutuvat investointikustannukset ovat noin 57 000 euroa. Järjestelmän investointi- ja ylläpitokustannukset katetaan Verohallinnon nykyisistä määrärahoista, eikä muutos aiheuta lisämääräraharapeita.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Verohallinnon kanssa.

Lausuntonsa ovat antaneet...

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1.1 Laki pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä

1 §. Palvelujärjestelmän käyttäjät. Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin palvelun käyttäjän mahdollisuudesta avata työntekijälle tai työ- ja käyttökorvauksen saajalle (*työntekijäkäyttäjä*) pääsy pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmään. Niin sanotun työntekijäliittymän avaaminen edellyttäisi rekisterinpitäjän, eli palvelun käyttäjän suostumusta. Työntekijäkäyttäjän tulisi tunnistautua palvelujärjestelmään käyttämällä henkilökohtaisia pankkitunnuksia tai sähköistä henkilökorttia. Työntekijäliittymän avulla hoidettavista tehtävistä säädettäisiin uudessa 2 a §:ssä.

2 a §. Työntekijäliittymän avulla hoidettavat tehtävät. Pykälän 1 momentissa säadet-

täisiin niistä tiedoista, joita palvelun käyttäjä voi työntekijäliittymän avulla antaa työntekijäkäyttäjälle. Palvelun käyttäjä voisi työntekijäliittymän avulla antaa työntekijäkäyttäjälle palkan tai muun suorituksen maksamista ja ennakonpidätystä koskevat tiedot. Palvelun käyttäjä voisi antaa työntekijälle ennakko-perintäasetuksen (1124/1996) 2 §:n 4 momentissa tarkoitetun todistuksen maksetuista palkoista liitettäväksi verokorttiin. Todistus annetaan seuraavaa työnantajaa varten tilanteissa, joissa työsuhde päättyy kesken vuoden. Todistus on annettava, jos kysymyksessä on päätuloa olevan palkan verokortti ja ennakonpidätys on toimitettu yhden tulorajan mukaan tai jos kysymys on portaikkoverokortista. Suorituksen maksaja voisi antaa työntekijälle ennakko-perintälain (1118/1996) 35 §:ssä tarkoitetun työnantajan tositteen maksetuista palkoista ja muista suorituksista sekä niistä toimitetuista ennakonpidätyksistä.

Palvelun käyttäjä voisi lisäksi hyödyntää järjestelmää antamalla suorituksen saajalle palkkalaskelman. Palkan maksamisesta ja työnantajan velvollisuudesta palkkalaskelman antamiseen säädetään työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 16 §:ssä.

Järjestelmän avulla voitaisiin hoitaa myös rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työntekijäkäyttäjän, eli rekisteröidyn mahdollisuudesta tarkastaa palvelujärjestelmään merkityt omat tietonsa. Henkilötietolain 26—28 §:ssä säädetään henkilötietojen tarkastusoikeudesta, jonka nojalla jokaisella henkilöllä on oikeus saada tietää, mitä tietoja hänestä on rekisteriin talletettu, tai ettei rekisterissä ole häntä koskevia tietoja. Tarkastusoikeuteen sisältyy lisäksi oikeus saada tietää rekisterin säännönmukaiset tietolähteet sekä se, mihin tietoja käytetään ja säännönmukaisesti luovutetaan. Palvelujärjestelmän avulla palvelun käyttäjä voisi antaa rekisteröidyn tarkastaa itseään koskevat järjestelmään merkityt tiedot. Palvelujärjestelmän rekisteriselosteelta rekisteröity saisi myös tarkastusoikeuden piiriin kuuluvat tiedot tietojen käyttötarkoituksesta, tietolähteistä ja tietojen luovutuksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, joita työntekijäkäyttäjä voisi järjestelmän avulla antaa palvelun käyttäjälle. Työntekijäkäyttäjä voisi antaa palvelun käyttäjälle tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot, joilla tarkoitetaan nimeä, henkilötunnusta sekä tarpeellisia osoite- ja yhteystietoja. Palkanmaksua varten työntekijäkäyttäjä voisi antaa pankkitiliä koskevat tiedot.

Suoritukseen saaja eli työntekijäkäyttäjä voisi antaa palvelun käyttäjälle ennakonpidätyksen toimittamista varten tarpeelliset tiedot. Näillä tiedoilla tarkoitetaan palvelujärjestelmään sekä niin sanotuista vanhoista työntekijöistä sähköisesti siirrettyjä perusverokorttitietoja että muutosverokorttitietoja. Työntekijäkäyttäjä voisi palvelussa valita ennakoperintäasetuksen 5 §:ssä tarkoitetun kumulatiivisen ennakonpidätyksen sijasta ennakoperintäasetuksen 5 a §:n mukaisen yhden tuloajan verokortin (perusverokortin vaihtoehto B). Palvelujärjestelmä antaisi palvelun käyttäjälle ilmoituksen siitä, että työntekijäkäyttäjä on valinnut verokortin. Palve-

lun käyttäjä hyväksyisi verokortin vastaanotetuksi, ja samalla verokortti arkistoitaisiin järjestelmään sähköisesti.

Palvelun käyttäjällä olisi edelleen käytössä vanhoista työntekijöistä sähköisesti siirretyt perusverokorttitiedot. Jos työntekijäkäyttäjä kuitenkin palvelussa osoittaa perusverokorttinsa muulle työnantajalle tai valitsee muutosverokortin perusverokortin sijaan, määräytyy verokortti tämän valinnan mukaisesti. Palvelujärjestelmä antaisi palvelun käyttäjälle ilmoituksen saapuneesta verokortista. Nykytilan mukainen perusverokortin vastaanotamistoiminnallisuus on tarkoituksenmukaista säilyttää työntekijäkäyttäjän palvelun rinnalla, jotta työntekijän ei tarvitse käydä palvelussa valitsemassa perusverokorttia käytettäväksi, jos hänellä ei ole mitään muuta ilmoitettavaa tietoa työnantajalleen.

Pykälän 2 momentin nojalla työntekijäkäyttäjä voisi antaa tarpeelliset tiedot palkan laskemisen perusteista ja matkakustannusten korvausta varten. Palkan laskemisen perusteilla tarkoitetaan esimerkiksi tietoja tunti- tai urakkapalkkausta varten. Matkakustannusten korvaustietoina voitaisiin antaa ennakoperintäasetuksen 17 §:n mukaisesti matkalaskua koskevat tiedot matkan tarkoituksesta, kohteesta, matkareitistä, matkustustavasta, matkan alkamis- ja päättymisajankohdista sekä ulkomaan matkojen osalta tiedot maasta tai alueesta, jossa matkavuorokausi on päättynyt.

Työntekijäkäyttäjä voisi antaa työnantajalle tarpeelliset tiedot työaikakirjanpitoa varten. Näitä olisivat tuntikirjaukset esimerkiksi kustannuspaikasta sekä työ- tai kustannuspaikalle saapumis- ja lähtöajoista. Työaikakirjanpidosta säädetään työaikalain 7 luvun 37 §:ssä. Myös palvelun käyttäjänä toimiva pien-työnantaja voisi pykälän 1 momentin nojalla ilmoittaa työntekijälle tarpeelliset tiedot työajoista esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa työtä tehdään vaihtuvissa vuoroissa. Työnantajan velvollisuudesta pitää työvuoroluetteloa säädetään työaikalain (605/1996) 7 luvun 35 §:ssä. Järjestelmäteknisistä syistä mahdollisuus työaikojen ilmoittamiseen olisi työntekijäliittymän käyttöä alkuvaiheessa kuitenkin vain työntekijällä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lisäksi siitä, että palvelujärjestelmän välivarastoon

verotietolain 17 §:n 6 momentin nojalla siirretyt tarpeettomat verokorttitiedot on hävitettävä vuosittain. Palvelujärjestelmään talletetut verokorttitiedot säilytetään järjestelmässä kuten muutkin järjestelmään talletetut tiedot. Palvelujärjestelmää koskevan lain 3 §:n mukaisesti tietojen säilytysaika on 11 vuotta siitä, kun tieto on talletettu rekisteriin.

1.2 Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta

17 §. *Tietojen antaminen ennakonpidätyksen toimittamista varten.* Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia muutettaisiin siten, että 17 §:n uuden 6 momentin nojalla Verohallinto voisi siirtää muutosverokortteja koskevat tiedot pien-työnantajan maksu- ja palvelujärjestelmään. Tietojen luovutus olisi rajattu koskemaan muutosverokortteja, jotka annetaan palkkaa sekä työ- ja käyttökorvausta varten, koska palvelujärjestelmässä käsitellään vain näitä suorituksia. Siirto koskisi kaikkia edellä mainittuja muutosverokorttitietoja, koska työsuhhteita ja työntekijäkäyttäjää ei voida etukäteen yksilöidä tai rajata. Tiedonsiirto koskisi yhteensä noin 600 000 henkilön muutosverokorttitietoja.

Palvelussa voitaisiin siten välittömästi näyttää työntekijäkäyttäjälle ne verokortit, jotka hän voi sähköisesti antaa järjestelmää käyttävälle työnantajalle. Palvelujärjestelmää käyttävä työnantaja saa Verohallinnolta verotietolain 17 §:n 5 momentin nojalla yksilöimiensä työntekijöiden perusverokorttitiedot. Näiden vanhojen työntekijöiden perusverokorttitietojen lisäksi palvelun käyttäjä saa käyttöönsä vain ne muutosverokorttitiedot, jotka työntekijä on luovuttanut palvelujärjestelmän avulla sähköisesti tai toimittanut paperisena työnantajalle. Siirrettäviä muutosverokorttitietoja olisivat verovuosi, verovelvollisen nimi, henkilötunnus, veronumero, mahdollinen Y-tunnus, verokortin voimaantulopäivä, mitä tuloa verokortti koskee, ennakonpidätysprosentit sekä palkkakauden tuloaraja tai palkanlaskentajärjestelmän tarvitsema laskennallinen vuosituloaraja.

Tiedot päivitetäisiin palvelujärjestelmän välivarastoon kerran vuorokaudessa. Tekni-

sesti tiedot siirrettäisiin Verohallinnon verotuksen tietojärjestelmästä sähköisesti palvelujärjestelmän välivarastoon, jossa niitä säilytettäisiin. Verohallinto on palvelujärjestelmän tekninen ylläpitäjä ja vastaa tietojärjestelmän sekä siihen talletettujen tietojen tietoturvasuudesta. Tietojen siirto tapahtuisi tietoturvasuhteisesti suorien salattujen linjayhteyksien kautta.

Tietojen siirtoa koskeva sääntely mahdollistaa sen, että tunnistautunut työntekijäkäyttäjä voisi hakea työntekijäliittymästä omat muutosverokorttitietonsa ja lähettää ne palvelujärjestelmässä edelleen suorituksen maksajalle ennakonpidätyksen toimittamista varten. Lisäksi työntekijä näkisi palvelussa omat perusverokorttitietonsa ja pystyisi työntekijäliittymän avulla valitsemaan verokortin vaihtoehdoisen tulorajan ennakonpidätyksen toimittamista varten. Suorituksen maksajan hyväksymisen jälkeen verokortti tulisi käyttöön ja käyttöön otettu verokortti arkistoitaisiin tämän jälkeen sähköisesti järjestelmään.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 2014.

3 Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Ehdotetut lait pien-työnantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmän sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta ovat merkityksellisiä perustuslain (731/1999) 10 §:n 1 momentin kannalta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Säännöksen lakiviittaus henkilötietojen suojasta edellyttää lainsäätäjän säätävän tästä oikeudesta, mutta jättää sääntelyn yksityiskohdat lainsäätäjän harkintaan. Tällainen perusoikeussäännös sitoo lainsäätäjän sisällöllistä harkintaa vähemmän kuin sellainen sääntelyvarauksen sisältävä säännös, jossa perusoikeuden todetaan olevan olemassa sen mukaan kuin lailla säädetään.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön (esimerkiksi PeVL 14/2002 vp, s. 2/I PeVL 51/2002 vp, s. 2/I, PeVL 6/2003 vp, s. 2/I, PeVL 35/2004 vp, s. 2/II ja PeVL 27/2006 vp, s. 2/I,) mukaan lainsäätäjän liikumavaraa rajoittaa myös se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvatus yksityiselämän suojan piiriin. Kysymys on kaiken kaikkiaan siitä, että lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa. Valiokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuutta sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista. Laila säättämisen vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 12/2002 vp, s. 5).

Pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain 1 §:n 2 momentissa määriteltäisiin työntekijäliittymän käyttötarkoitus, eli lakisääteisiin velvoitteisiin liittyvien tietojen antaminen työsuhteen osapuolten välillä, ja lain 2 a §:ssä työntekijäliittymän tietosisältö. Lakiehdotuksessa tarkoi-

tetut tiedot liittyvät työnantajalle ja työntekijälle taikka työ- ja käyttökorvauksensaajalle ennakkoperintälaissa, työsopimuslaissa, työaikalaisissa sekä henkilötietolaissa säädettyihin velvoitteisiin. Rekisteriin merkittävien tietojen yksityiskohtainen sisältö määräytyisi edellä mainittujen lakien ja muun muassa ennakkoperintäasetuksen mukaisesti.

Verohallinto voisi verotietolain nojalla salassapitosäännösten estämättä siirtää kaikki Verohallinnolle tehdyt ennakonpidätyksen muutoksia koskevat tiedot omasta tietojärjestelmästä palvelujärjestelmään, ja Verohallinnolla olisi lakiehdotuksen nojalla velvollisuus vuosittain hävittää palvelujärjestelmään siirretyt tarpeettomat ennakonpidätystiedot. Salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta ja tietojen hävittämisvelvollisuudesta säädetäisiin siten laissa perustuslakivaliokunnan käytännössä edellytetyllä tavalla (ks. esim. PeVL 19/2005 vp, PeVL 24/2000 vp, PeVL 14/2002 vp, PeVL 16/2004 vp ja PeVL 19/2009 vp).

Edellä olevan perusteella lakiehdotukset eivät hallituksen käsityksen mukaan merkitse sellaista puuttumista yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan, joka olisi vastoin perustuslain 10 §:n 1 momentin säännöksiä. Lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan säätää tavallisen lain säätämisyksessä.

1.

Laki**pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain (658/2004)

1 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

1 §

Palvelujärjestelmän käyttäjät

Palvelun käyttäjä ja hänen suostumuksella palvelujärjestelmää käyttävä työntekijä tai työ- ja käyttökorvauksensaaja (*työntekijäkäyttäjä*) voivat antaa toisilleen palvelujärjestelmän avulla 2 a §:ssä tarkoitettuja lakisääteisiin velvoitteisiin liittyviä tietoja.

2 a §

Työntekijäliittymän avulla hoidettavat tehtävät

Palvelun käyttäjä voi järjestelmän avulla antaa työntekijäkäyttäjälle tarpeelliset tiedot palkan tai muun suorituksen maksamisesta,

ennakonpidätyksen toimittamisesta sekä työajoista. Järjestelmän avulla palvelun käyttäjä voi antaa työntekijäkäyttäjälle tämän omien tietojen tarkastusoikeuden piiriin kuuluvat tiedot.

Työntekijäkäyttäjä voi järjestelmän avulla antaa palvelun käyttäjälle tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot sekä tiedot palkan tai suorituksen maksua, matkakustannusten korvausta ja ennakonpidätyksen toimittamista samoin kuin työaikakirjanpitoa varten.

Verohallinnon on hävitettävä vuosittain palvelujärjestelmään verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 17 §:n 6 momentin nojalla siirretyt tarpeettomat ennakonpidätystiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki**verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 17 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1234/2011, uusi 6 momentti seuraavasti:

17 §

Tietojen antaminen ennakonpidätyksen toimittamista varten

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä siirtää ennakonpidätyksen toimittamista varten tarpeelliset palkan sekä työ- ja käyttökorvauksen ennakonpidätyksen muu-

toksia koskevat tiedot pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmään, jossa työntekijäkäyttäjä voi siirtää tiedot edelleen palvelun käyttäjälle noudattaen, mitä pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä päivänä kuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Valtiovarainministeri *Antti Rinne*